

Variabel hastighet – en lysande idé

– Resultat från försök i Sverige 2003-2008

Vägverket har under åren 2003–2008 genomfört försök med variabel hastighetsgräns på tjugo platser i Sverige. Variabel hastighetsgräns (VH) innebär att hastighetsgränsen tillfälligt sänks med omställbara, lysande vägmärken då försämrade och mer riskfyllda förhållanden råder. Försökets främsta syfte är att påvisa om och hur variabel hastighet kan bidra till en bättre hastighetsanpassning.

Försöket har genomförts inom fyra typer av tillämpningar där hastigheten styrs av

- korsande och svängande trafik i vägkorsning
- väderförhållanden, främst väglag och vind
- trafikintensitet (flöden, hastigheter och köer)
- fotgängare utmed väg eller vid passage över väg

Nedan följer en kort sammanfattning av resultatrapporten om Variabel hastighet. Rapporten i sin helhet finner du på [www.vv.se/variabel hastighet](http://www.vv.se/variabel_hastighet).

Korsningar

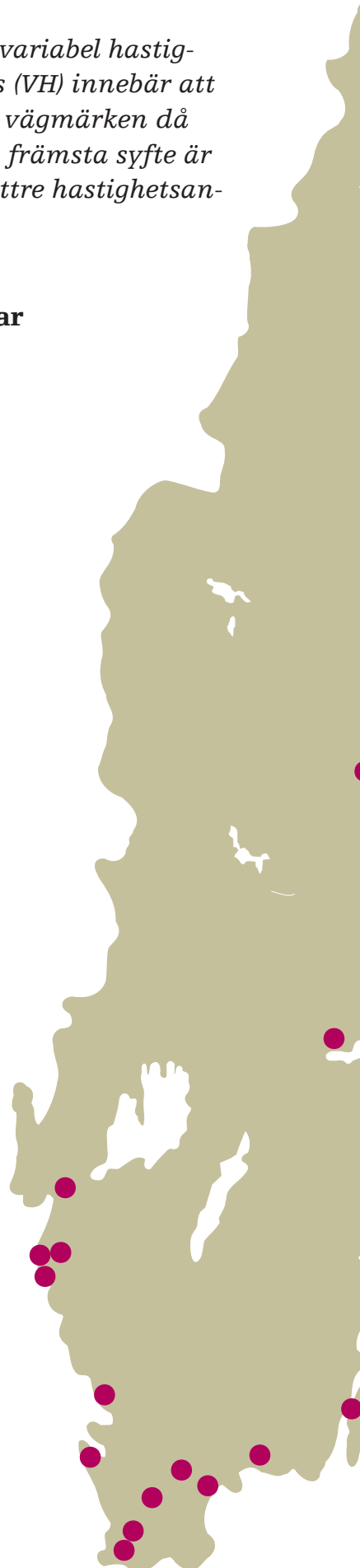
- Hastigheterna minskar med upp till 10 km/h extra med VH, beroende på hur korsningen är utformad, hur många bilar som passerar mm
- Även släckt variabel skylt då fast hastighetsvägmärke gäller har stor positiv effekt på medelhastigheterna, dock inte vid låg andel korsande fordon.
- Olycksrisken minskar mer med variabel hastighetsgräns än med ständig lokal hastighetsbegränsning.

Väderstyrda sträckor

- Vid besvärliga väglagsförhållanden har medelhastigheten sjunkit med 12–20 km/h när VH använts jämfört med när vanlig hastighetsutmärkning tillämpats vid motsvarande väglag.
- Respekten för den normala (högsta tillåtna) hastighetsgränsen har blivit betydligt större efter införandet av variabel hastighet än på vägnätet i övrigt.
- Endast små effekter har uppmätts på framkomlighet och miljöpåverkan.

Trafikstyrda sträckor

- Variabel hastighet kan hantera trängsel och begynnande köer där hastigheterna riskerar att plötsligt minska dramatiskt. Anpassningen till lägre hastigheter sker mer kontrollerat vilket innebär att den

ojämna trafikrytmen och de stillastående köerna minskar. Medelhastigheten ökar därmed. Vid fullt utbildade köer har systemet inte lika stora effekter.

- VH kan bidra till bättre servicenivå i trafiken genom att öka kapaciteten och reducera tiden med överbelastning.
- Olyckorna totalt sett bedöms minska med minst 10 % i samband med införande av VH.

Fotgängarstyrda anläggningar

- Rekommenderade hastighetsgränser kan ge sänkt medelhastighet, särskilt om bilisterna förstår anledningen till sänkningen, exempelvis då skolbarn rör sig i trafiken
- Variabla hastighetsgränser vid övergångsställen och fotgängarpassager kan ge viss effekt. Hastigheten sjunker något vilket är positivt ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Vad tycker trafikanterna om variabla hastighetsskyltar?

- Acceptansen för VH är mycket hög. De främsta skälen till detta är att VH ger en god indikation om trafiksituationen och vad man kan vänta sig längre fram.
- Många bilister menar att deras körbeteende förbättras då de passerar en tänd variabel hastighetsskylt genom att de blir mer uppmärksamma och koncentrerade, håller längre avstånd och inte kör om lika ofta.
- Intervjuade fotgängare och boende är i stort sett nöjda med VH-utmärkningen. Många menar dock att bilisterna inte sänker hastigheten tillräckligt mycket och att man därför inte känner någon ökad trygghet.

Allmänt om trafikeffekter

- Hastigheterna minskar oväntat mycket med VH även för notoriska fortkörare.
- VH tycks ge goda långtidseffekter. Efter cirka ett år uppmättes ytterligare hastighetssänkning med ca 2 km/h vid dåliga trafikförhållanden (tänd VH).
- Efterlevnaden av den högsta tillåtna hastighetsgränsen har ökat.
- VH har störst positiv inverkan på säkerhet och framkomlighet, medan miljöeffekterna är små.

Försöket med VH avslutas vid halvårsskiftet 2008, men ytterligare sträckor kan tillkomma på platser där variabel hastighetsutmärkning är en lämplig åtgärd

Vad händer nu?

- Den 1 juli 2008 lämnas resultatrapporten till Regeringen med förslag till författningsändring för fortsatt användning av variabel hastighet
- De 20 befintliga VH-sträckorna drivs vidare under sin ekonomiska livslängd – effekterna är tillräckligt goda – dock justeras hastighetsnivåer och styrparametrar
- I ytterligare ett hundratal landsbygds-korsningar kan variabel hastighet vara en lämplig åtgärd under perioden fram till 2020
- "Väderstyrning" kan vara aktuell på delar av huvudvägnätet, liksom på större broar
- "Trafikstyrning" kan vara aktuell på ytterligare ett fåtal infartsleder

Kontakter

För mer information besök
Vägverkets hemsida:
www.vv.se/variabelhastighet

Du kan även kontakta:

Projektledare

Lars-Olof Landerfors
Telefon: +4670 528 88 46
E-post:
lars-olof.landerfors@vv.se

Utvärderingsledare

Anders Lindkvist
Telefon: +4670 830 38 00
E-post:
anders.lindkvist@movea.se

Vägverket

781 87 Borlänge

www.vv.se vagverket@vv.se

Telefon: 0771-119 119. Texttelefon: 0243-750 90. Fax: 0243-758 25.

